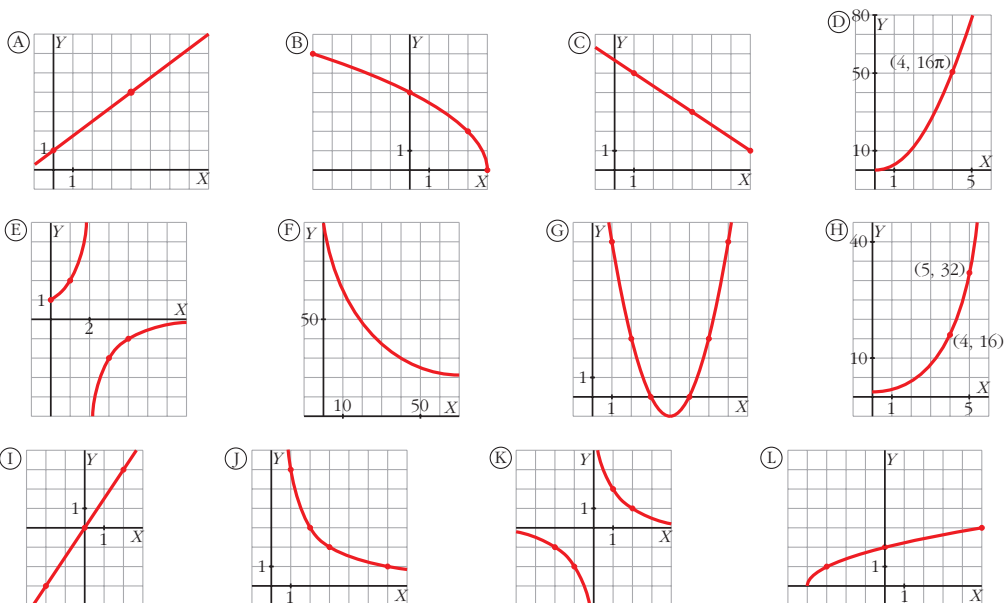

REFLEXIONA E RESOLVE

■ Associa a cada unha das seguintes gráficas unha ecuación das de abaixo:

LINEARES

CUADRÁTICAS

DE PROPORCIONALIDADE
INVERSA

$L_1: y = \frac{3}{2}x$	$C_1: y = x^2 - 8x + 15$	$P.I._1: y = \frac{1}{x}$
$L_2: y = -\frac{2}{3}(x-1) + 5$	$C_2: y = (x+3)(x+5)$	$P.I._2: y = \frac{2}{2-x}$
$L_3: 3x + 2y = 0$	$C_3: y = x^2, x > 0$	$P.I._3: y = \frac{2}{x}$
$L_4: y = \frac{3}{4}x + 1$	$C_4: y = \pi x^2, x > 0$	$P.I._4: y = \frac{6}{x}, x > 0$

RADICAIS

$$R_1: y = \sqrt{2x+4}$$

$$R_2: y = \sqrt{x+4}$$

$$R_3: y = 2\sqrt{4-x}$$

EXPONENCIAIS

$$E_1: y = 2^x$$

$$E_2: y = 0,5^x$$

$$E_3: y = 20 + 80 \cdot 0,95^x$$

$$\begin{array}{llll}
 A \rightarrow L_4 & B \rightarrow R_3 & C \rightarrow L_2 & D \rightarrow C_4 \\
 E \rightarrow P.I_2 & F \rightarrow E_3 & G \rightarrow C_1 & H \rightarrow E_1 \\
 I \rightarrow L_1 & J \rightarrow P.I_4 & K \rightarrow P.I_3 & L \rightarrow R_2
 \end{array}$$

■ Cada un dos seguintes enunciados corresponde a unha gráfica das de arriba. Identificaa.

1. Superficie (cm^2) dun círculo. Raio en centímetros.
2. Aumento dunha lupa. Distancia ao obxecto, en centímetros.
3. Temperatura dun cazo de auga que se deixa arrefriar desde 100°C . Tempo en minutos.
4. Número de amebas que se duplican cada hora. Empézase con unha.
5. Lonxitude dun resorte (dm). Mide 1 dm e alóngase 75 mm por cada quilo que se lle colga.
6. Dimensións (longo e ancho, en centímetros) de rectángulos cuxa superficie é 6 cm^2 .

1. D 2. E 3. F 4. H 5. A 6. J

Páxina 248

1. Determina o dominio de definición das seguintes funcións:

a) $y = \sqrt{x^2 + 1}$

b) $y = \sqrt{x - 1}$

c) $y = \sqrt{1 - x}$

d) $y = \sqrt{4 - x^2}$

e) $y = \sqrt{x^2 - 4}$

f) $y = \frac{1}{\sqrt{x^2 - 1}}$

g) $y = x^3 - 2x + 3$

h) $y = \frac{1}{x}$

i) $y = \frac{1}{x^2}$

j) $y = \frac{1}{x^2 - 4}$

k) A área dun cadrado de lado variable, l , é $A = l^2$.

a) \mathbb{R}

b) $[1, +\infty)$

c) $(-\infty, 1]$

d) $[-2, 2]$

e) $(-\infty, -2] \cup [2, +\infty)$

f) $(-\infty, -1) \cup (1, +\infty)$

g) \mathbb{R}

h) $\mathbb{R} - \{0\}$

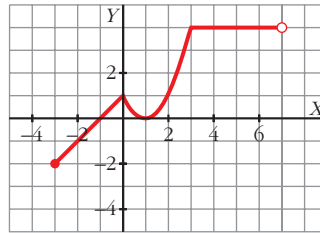
i) $\mathbb{R} - \{0\}$

j) $\mathbb{R} - \{-2, 2\}$

k) $l > 0$

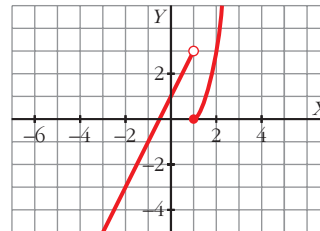
Páxina 249

1. Representa esta función: $f(x) = \begin{cases} x + 1, & x \in [-3, 0) \\ x^2 - 2x + 1, & x \in [0, 3] \\ 4, & x \in (3, 7) \end{cases}$

2. Realiza a representación gráfica da seguinte función:

$$g(x) = \begin{cases} 2x + 1, & x < 1 \\ x^2 - 1, & x \geq 1 \end{cases}$$

Páxina 250

1. Representa as seguintes funcións relacionadas coa función parte enteira:

a) $y = Ent(x) + 2$

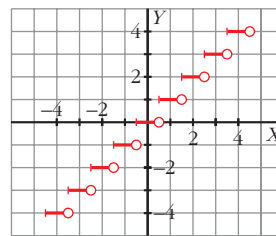
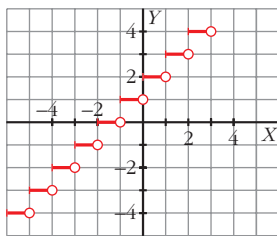
b) $y = Ent(x + 0,5)$

c) $y = Ent\left(\frac{x}{4}\right)$

d) $y = Ent(3x)$

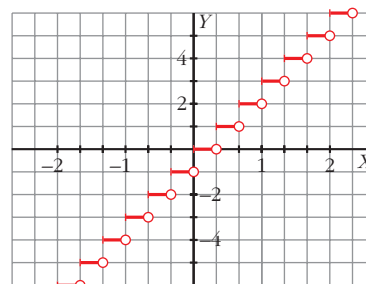
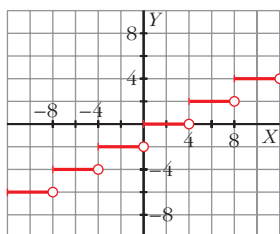
a) $y = Ent(x) + 2$

b) $y = Ent(x + 0,5)$

c) $y = Ent\left(\frac{x}{4}\right)$

d) $y = Ent(3x)$

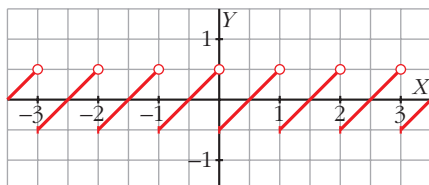

2. Representa:

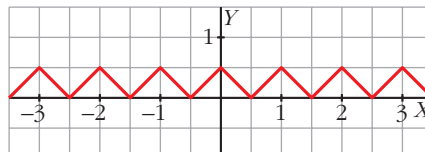
a) $y = \text{Mant}(x) - 0,5$ b) $y = |\text{Mant}(x) - 0,5|$ c) $y = 0,5 - |\text{Mant}(x) - 0,5|$

Comproba que esta última significa a distancia de cada número ao enteiro máis próximo. A súa gráfica ten forma de serra.

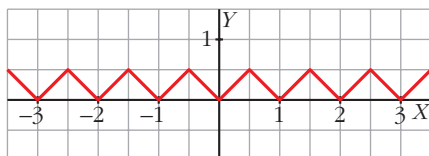
a) $y = \text{Mant}(x) - 0,5$

b) $y = |\text{Mant}(x) - 0,5|$

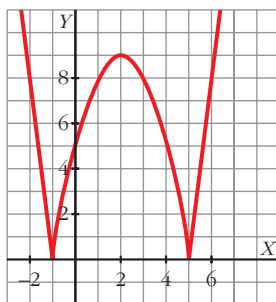

c) $y = 0,5 - |\text{Mant}(x) - 0,5|$

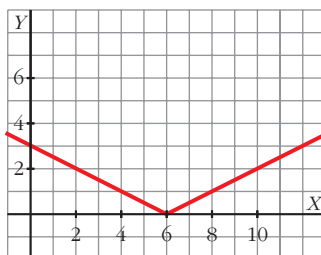

Páxina 251

1. Representa: $y = -x^2 + 4x + 5$

2. Representa graficamente: $y = \left| \frac{x}{2} - 3 \right|$

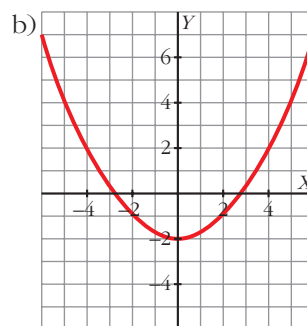
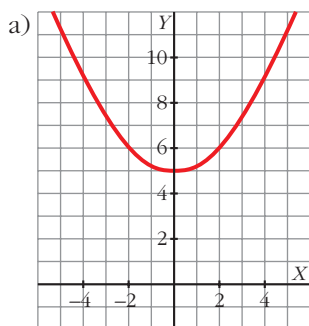
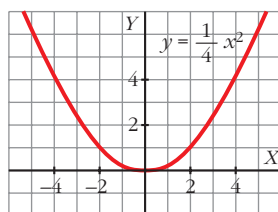

Páxina 252

1. Representa $y = \frac{1}{4}x^2$. A partir dela, representa:

a) $y = \frac{1}{4}x^2 + 5$

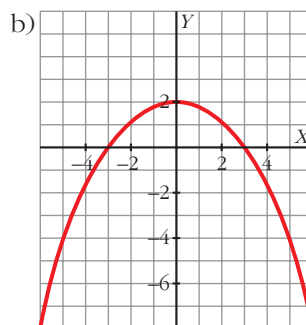
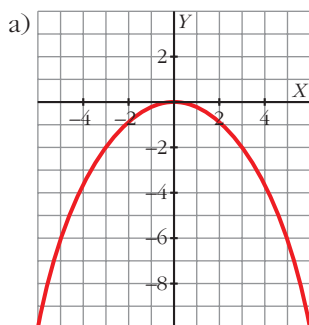
b) $y = \frac{1}{4}x^2 - 2$

2. Tendo en conta o do exercicio anterior, representa:

a) $y = -\frac{1}{4}x^2$

b) $y = -\frac{1}{4}x^2 + 2$

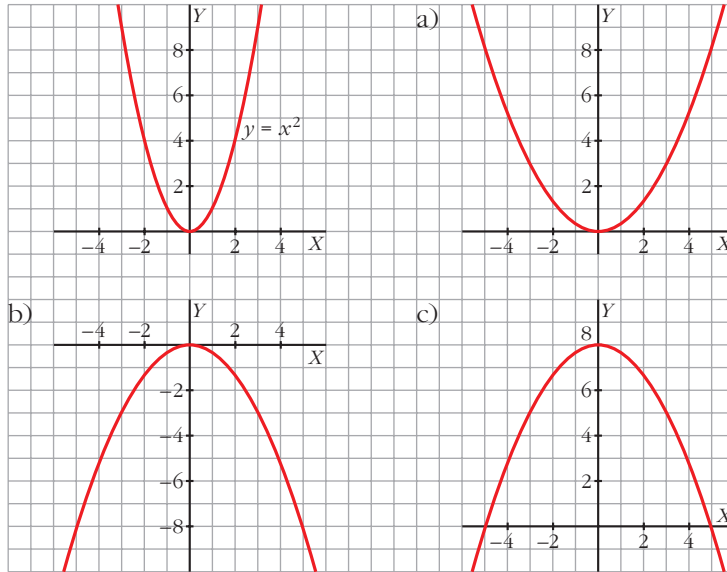
Página 253

3. Representa $y = x^2$. A partir dela, representa:

a) $y = \frac{x^2}{3}$

b) $y = -\frac{x^2}{3}$

c) $y = -\frac{x^2}{3} + 8$

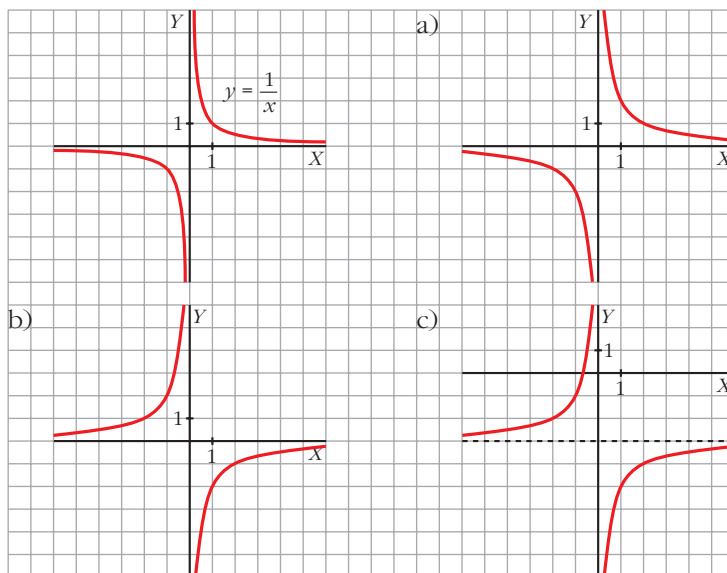

4. Representa $y = 1/x$. A partir dela, representa:

a) $y = \frac{2}{x}$

b) $y = -\frac{2}{x}$

c) $y = -\frac{2}{x} - 3$

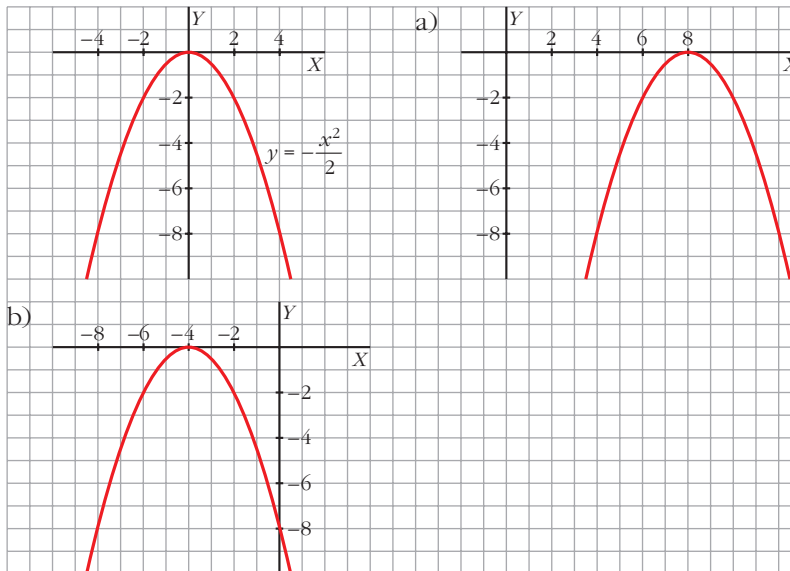

Página 254

5. Representa $y = -\frac{x^2}{2}$. A partir desta gráfica, representa estouras:

a) $y = \frac{-(x-8)^2}{2}$

b) $y = \frac{-(x+4)^2}{2}$

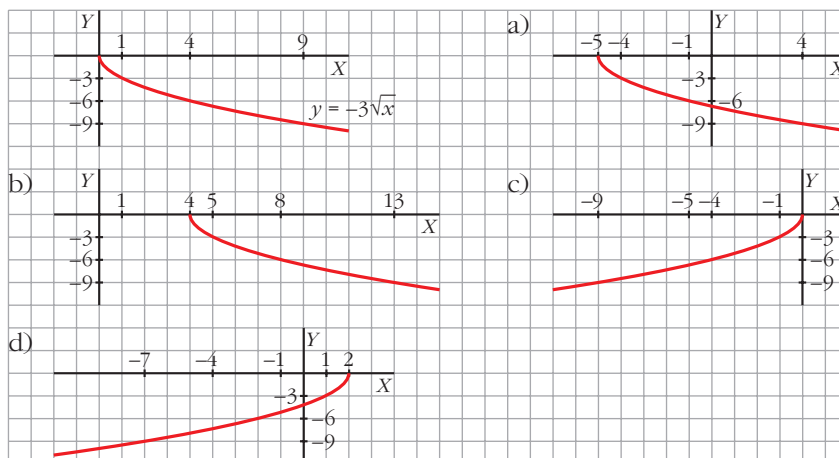
6. Representa $y = -3\sqrt{x}$. A partir desta gráfica, representa estouras:

a) $y = -3\sqrt{x+5}$

b) $y = -3\sqrt{x-4}$

c) $y = -3\sqrt{-x}$

d) $y = -3\sqrt{-(x-2)}$

Página 255

7. Se $y = f(x)$ pasa por (3, 8), di un punto de:

$$y = f(x) - 6, \quad y = f(x + 4), \quad y = \frac{1}{2}f(x), \quad y = 2f(x),$$

$$y = -f(x), \quad y = f(-x), \quad y = -2f(-x) + 3$$

$$y = f(x) - 6 \rightarrow (3, 2) \quad y = f(x + 4) \rightarrow (-1, 8) \quad y = \frac{1}{2}f(x) \rightarrow (3, 4)$$

$$y = 2f(x) \rightarrow (3, 16) \quad y = -f(x) \rightarrow (3, -8) \quad y = f(-x) \rightarrow (-3, 8)$$

$$y = -2f(-x) + 3 \rightarrow (-3, -13)$$

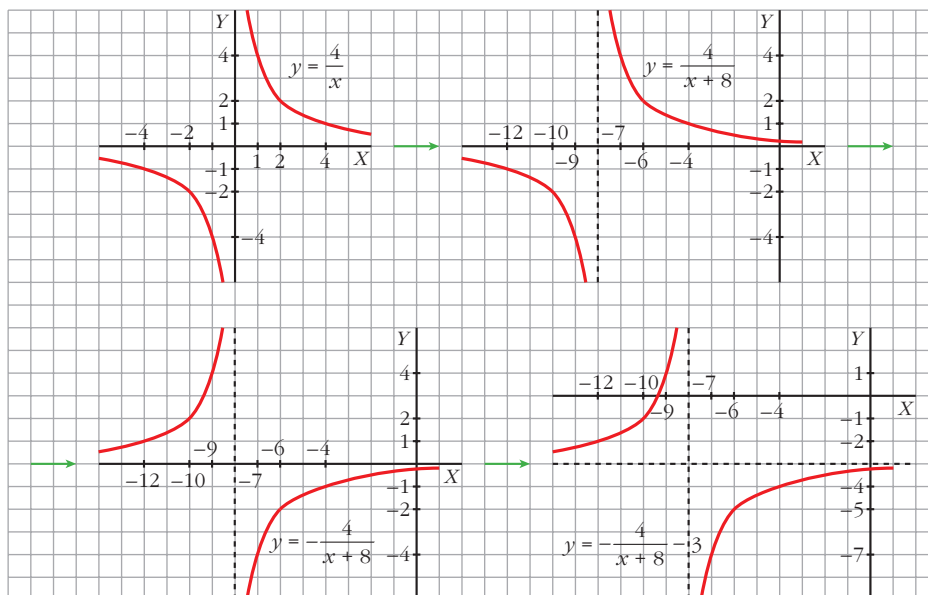
8. Representa:

a) $y = -\frac{4}{x+8} - 3$

b) $y = 3\sqrt{-x+10}$

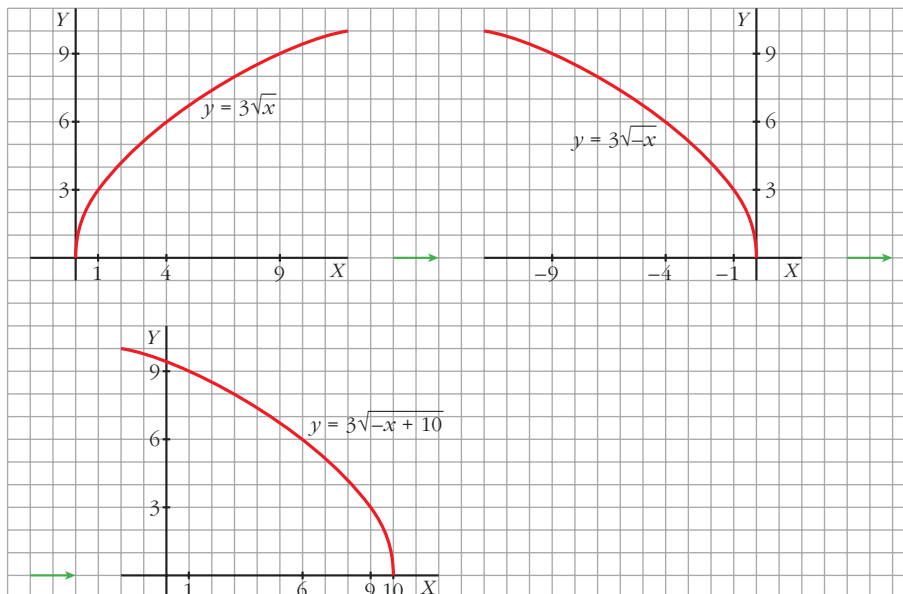
a) $y = -\frac{4}{x+8} - 3$

Representamos $y = \frac{4}{x} \rightarrow y = \frac{4}{x+8} \rightarrow y = -\frac{4}{x+8} \rightarrow y = -\frac{4}{x+8} - 3$

$$b) y = 3\sqrt{-x + 10}$$

$$\text{Representamos } y = 3\sqrt{x} \rightarrow y = 3\sqrt{-x} \rightarrow y = 3\sqrt{-(x - 10)}$$

Página 256

1. Se $f(x) = x^2 - 5x + 3$ e $g(x) = x^2$, obtén as expresións de $f[g(x)]$ e $g[f(x)]$. Indica $f[g(4)]$ e $g[f(4)]$.

$$f[g(x)] = f[x^2] = x^4 - 5x^2 + 3$$

$$g[f(x)] = g[x^2 - 5x + 3] = (x^2 - 5x + 3)^2$$

$$f[g(4)] = 179; \quad g[f(4)] = 1$$

2. Se $f(x) = \text{sen } x$, $g(x) = x^2 + 5$, calcula $f \circ g$, $g \circ f$, $f \circ f$ e $g \circ g$. Determina o valor destas funcións en $x = 0$ e $x = 2$.

$$f \circ g(x) = \text{sen}(x^2 + 5); \quad f \circ g(0) = -0,96; \quad f \circ g(2) = 0,41$$

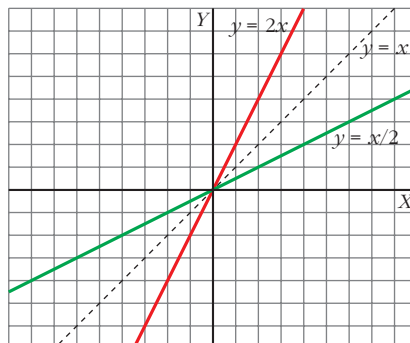
$$g \circ f(x) = \text{sen}^2 x + 5; \quad g \circ f(0) = 5; \quad g \circ f(2) = 5,83$$

$$f \circ f(x) = \text{sen}(\text{sen } x); \quad f \circ f(0) = 0; \quad f \circ f(2) = 0,79$$

$$g \circ g(x) = (x^2 + 5)^2 + 5; \quad g \circ g(0) = 30; \quad g \circ g(2) = 86$$

Página 257

1. Representa $y = 2x$, $y = x/2$ e comproba que son inversas.

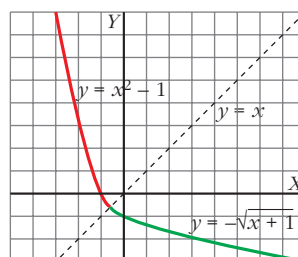
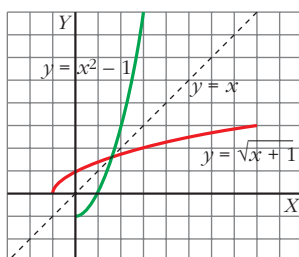
2. Comproba que hai que descompoñer $y = x^2 - 1$ en dúas ramas para determinar as súas inversas respecto da recta $y = x$. Indica cales son.

a) $y = x^2 - 1$ si $x \geq 0$

$$y^{-1} = \sqrt{x + 1}$$

b) $y = x^2 - 1$ si $x < 0$

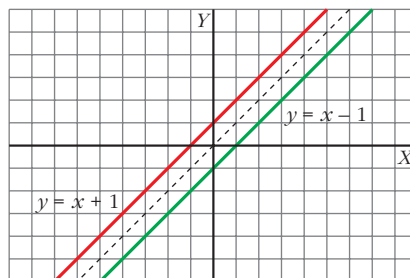
$$y^{-1} = -\sqrt{x + 1}$$

3. Se $f(x) = x + 1$ e $g(x) = x - 1$, comproba que $f[g(x)] = x$. Son $f(x)$ e $g(x)$ funcións inversas? Comproba que o punto $(a, a + 1)$ está na gráfica de f e que o punto $(a + 1, a)$ está na gráfica de g . Representa as dúas funcións e observa a súa simetría respecto da recta $y = x$.

$$f[g(x)] = f(x - 1) = (x - 1) + 1 = x$$

Son funciones inversas.

Páxina 259

1. A masa de madeira dun bosque aumenta nun 40% cada 100 anos. Se tomamos como unidade de masa vexetal (*biomasa*) a que había no ano 1800, que consideramos instante inicial, e como unidade de tempo 100 anos, a función $M = 1,4^t$ dános a cantidade de masa vexetal, M , nun instante calquera, t expresado en séculos *a partir de 1800* (razoa por que).

a) Indica cando haberá unha masa de madeira tripla que en 1800 ($1,4^t = 3$) e cando había a terceira parte. Observa que os dous períodos de tempo son iguais.

b) Calcula a cantidade de madeira que haberá, ou había, en 1900, 1990, 2000, 1600 e 1550.

$$M = 1,4^t$$

a) • Buscamos el valor de t para el cual $1,4^t = 3$:

$$1,4^t = 3 \rightarrow \ln(1,4)^t = \ln(3) \rightarrow t \ln(1,4) = \ln(3) \rightarrow t = \frac{\ln 3}{\ln 1,4} \approx 3,27$$

Cuando pasen $3,27 \cdot 100 = 327$ años, se habrá triplicado la masa de madera. Esto es, en el año $1800 + 327 = 2127$.

• Buscamos el valor de t para el cual $1,4^t = \frac{1}{3} = 3^{-1}$:

$$1,4^t = 3^{-1} \rightarrow \ln(1,4)^t = \ln(3)^{-1} \rightarrow t \ln(1,4) = -\ln(3) \rightarrow t = -\frac{\ln 3}{\ln 1,4} \approx -3,27$$

Hace $3,27 \cdot 100 = 327$ años, había la tercera parte de masa de madera. Esto es, en el año $1800 - 327 = 1473$.

$$\text{b) } 1900 \rightarrow t = 1 \rightarrow M = 1,4^1 = 1,4$$

$$1990 \rightarrow t = \frac{1990 - 1800}{100} = 1,9 \rightarrow M = 1,4^{1,9} \approx 1,90$$

$$2000 \rightarrow t = \frac{2000 - 1800}{100} = 2 \rightarrow M = 1,4^2 = 1,96$$

$$1600 \rightarrow t = \frac{1600 - 1800}{100} = -2 \rightarrow M = 1,4^{-2} \approx 0,51$$

$$1550 \rightarrow t = \frac{1550 - 1800}{100} = -2,5 \rightarrow M = 1,4^{-2,5} \approx 0,43$$

- 2.** Comproba que, no exemplo anterior referente á desintegración dunha certa substancia radioactiva, $M = m \cdot 0,76^t$ (t expresado en miles de anos), o *período de semidesintegración* (tempo que tarda en reducirse á metade a substancia radioactiva) é de, aproximadamente, 2 500 anos.

Para iso, comproba que unha cantidade inicial calquera se reduce á metade (aproximadamente) ao cabo de 2 500 anos ($t = 2,5$).

$$M = m \cdot 0,76^t$$

$$\left. \begin{array}{l} \text{Si } t = 0 \rightarrow M = m \cdot 0,76^0 = m \\ \text{Si } t = 0,25 \rightarrow M = m \cdot 0,76^{2,5} \approx m \cdot 0,5 = \frac{m}{2} \end{array} \right\}$$

La cantidad inicial se ha reducido (aproximadamente) a la mitad en 2 500 años.

Página 267

EXERCÍCIOS E PROBLEMAS PROPOSTOS

PARA PRACTICAR

Dominio de definición

1 Indica o dominio de definición destas funcións:

a) $y = \frac{3}{x^2 + x}$

b) $y = \frac{x}{(x-2)^2}$

c) $y = \frac{x-1}{2x+1}$

d) $y = \frac{1}{x^2 + 2x + 3}$

e) $y = \frac{2}{5x - x^2}$

f) $y = \frac{1}{x^2 - 2}$

a) $\mathbb{R} - \{-1, 0\}$

b) $\mathbb{R} - \{2\}$

c) $\mathbb{R} - \{-1/2\}$

d) \mathbb{R}

e) $\mathbb{R} - \{0, 5\}$

f) $\mathbb{R} - \{-\sqrt{2}, \sqrt{2}\}$

2 Indica o dominio de definición destas funcións:

a) $y = \sqrt{3-x}$

b) $y = \sqrt{2x-1}$

c) $y = \sqrt{-x-2}$

d) $y = \sqrt{-3x}$

a) $(-\infty, 3]$

b) $[1/2, +\infty)$

c) $(-\infty, -2]$

d) $(-\infty, 0]$

3 Indica o dominio de definición destas funcións:

a) $y = \sqrt{x^2-9}$

b) $y = \sqrt{x^2+3x+4}$

c) $y = \sqrt{12x-2x^2}$

d) $y = \sqrt{x^2-4x-5}$

e) $y = \frac{1}{\sqrt{4-x}}$

f) $y = \frac{1}{\sqrt{x^2-3x}}$

a) $x^2 - 9 \geq 0 \rightarrow (x+3)(x-3) \geq 0 \rightarrow \text{Dominio} = (+\infty, -3] \cup [3, +\infty)$

b) $x^2 + 3x + 4 \geq 0 \rightarrow \text{Dominio} = \mathbb{R}$

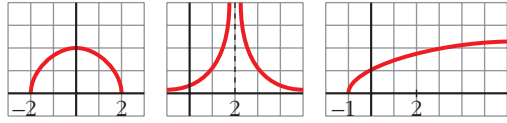
c) $12x - 2x^2 \geq 0 \rightarrow 2x(6-x) \geq 0 \rightarrow \text{Dominio} = [0, 6]$

d) $x^2 - 4x - 5 \geq 0 \rightarrow (x+1)(x-5) \geq 0 \rightarrow \text{Dominio} = (-\infty, -1] \cup [5, +\infty)$

e) $4-x > 0 \rightarrow 4 > x \rightarrow \text{Dominio} = (-\infty, 4)$

f) $x^2 - 3x > 0 \rightarrow x(x-3) > 0 \rightarrow \text{Dominio} = (-\infty, 0) \cup (3, +\infty)$

- 4** Observando a gráfica destas funcións, indica cal é o seu dominio de definición e o percorrido:

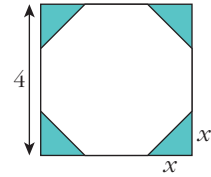
Los dominios son, por orden: $[-2, 2]$; $(-\infty, 2) \cup (2, +\infty)$ y $[-1, +\infty)$.

Los recorridos son, por orden: $[0, 2]$, $(0, +\infty)$ y $[0, +\infty)$.

- 5** Dun cadrado de 4 cm de lado, córtanse nas esquinas triángulos rectángulos isósceles cuxos lados iguais miden x .

a) Escribe a área do octógono que resulta en función de x .

b) Cal é o dominio desa función? E o seu percorrido?

a) $A(x) = 16 - 2x^2$

b) Dominio: $(0, 2)$. Recorrido: $(8, 16)$

- 6** Unha empresa fabrica envases con forma de prisma de dimensións x , $x/2$ e $2x$ cm.

a) Escribe a función que dá o volume do envase en función de x .

b) Indica o seu dominio sabendo que o envase máis grande ten 1 l de volume. Cal é o seu percorrido?

a) $V(x) = x^3$

b) Dominio: $(0, 10)$. Recorrido: $(0, 1000)$

Gráfica e expresión analítica

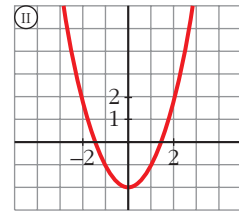
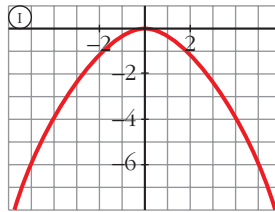
- 7** Asocia a cada unha das gráficas a súa expresión analítica.

a) $y = 1,5^x$

b) $y = x^2 - 2$

c) $y = -0,25x^2$

d) $y = \frac{1}{x-4}$

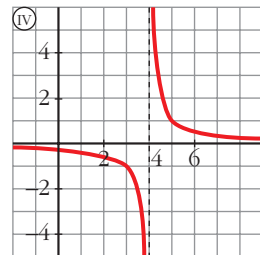
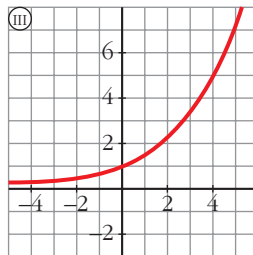

a) III

b) II

c) I

d) IV

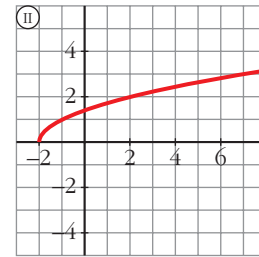
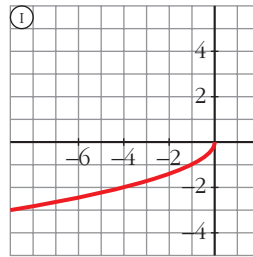
8 Asocia a cada gráfica a expresión analítica que lle corresponda entre as seguintes:

a) $y = \sqrt{x + 2}$

b) $y = 0,75^x$

c) $y = \log_2 x$

d) $y = -\sqrt{-x}$

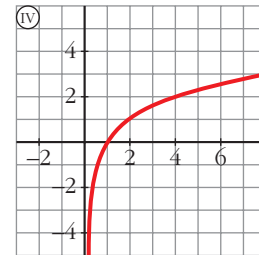
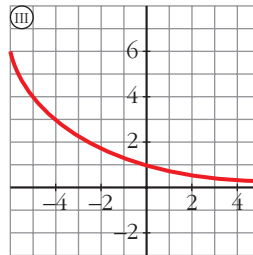

a) II

b) III

c) IV

d) I

Páxina 268

Representación de funcións elementais

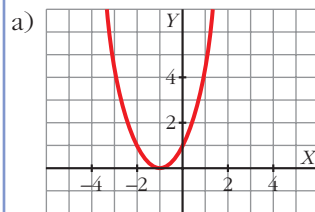
9 Representa as seguintes parábolas logo de determinar o vértice, os puntos de corte cos eixes de coordenadas e mais algún punto próximo ao vértice:

a) $y = x^2 + 2x + 1$

b) $y = \frac{x^2}{2} + 3x + 1$

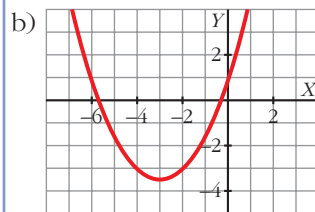
c) $y = -x^2 + 3x - 5$

d) $y = \frac{x^2}{3} + 3x + 6$

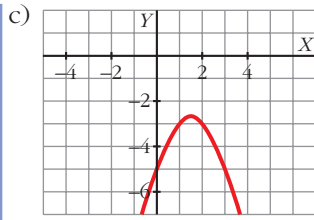
Vértice: (-1, 0)

Cortes con los ejes: (-1, 0), (0, 1)

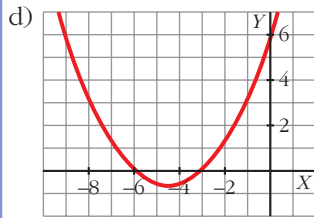
Vértice: $(-3, -\frac{3}{2})$

Cortes con los ejes: (0, 1); $(-3 - \sqrt{7}; 0)$; $(-3 + \sqrt{7}; 0)$

Vértice: $\left(\frac{3}{2}, -\frac{11}{4}\right)$.

Cortes con los ejes: $(-5, 0)$

Vértice: $\left(-\frac{9}{2}, -\frac{3}{4}\right)$.

Cortes con los ejes: $(0, 6)$; $(-6, 0)$; $(-3, 0)$

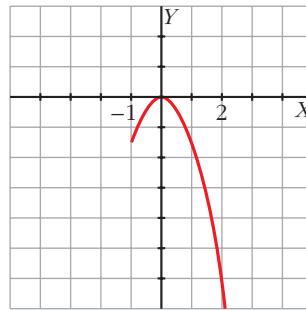
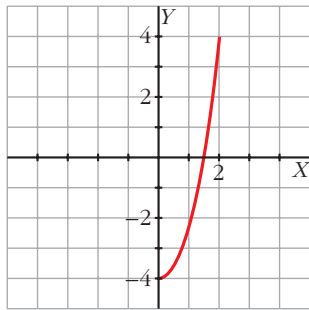
10 Representa as seguites funcións no intervalo indicado:

a) $y = 2x^2 - 4$, $[0, 2]$

b) $y = -\frac{3x^2}{2}$, $x \geq -1$

a) $y = 2x^2 - 4$, $[0, 2]$

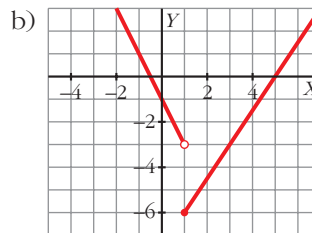
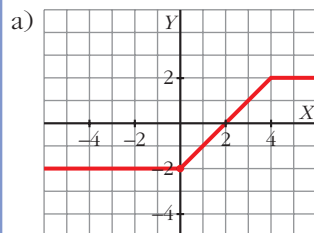
b) $y = -\frac{3x^2}{2}$, $x \geq -1$

11 Representa graficamente as seguites funcións:

a) $y = \begin{cases} -2 & \text{se } x < 0 \\ x - 2 & \text{se } 0 \leq x < 4 \\ 2 & \text{se } x \geq 4 \end{cases}$

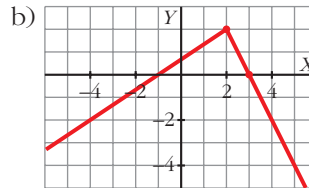
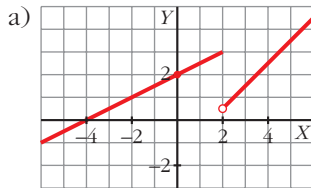
b) $y = \begin{cases} -2x - 1 & \text{se } x < 1 \\ (3x - 15)/2 & \text{se } x \geq 1 \end{cases}$

12 Representa:

$$a) y = \begin{cases} (x/2) + 2 & \text{se } x \leq 2 \\ x - (3/2) & \text{se } x > 2 \end{cases}$$

$$b) y = \begin{cases} (2x + 2)/3 & \text{se } x < 2 \\ -2x + 6 & \text{se } x \geq 2 \end{cases}$$

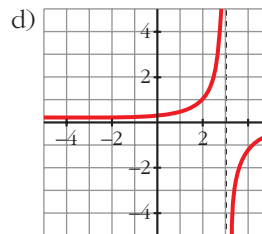
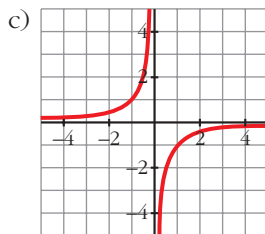
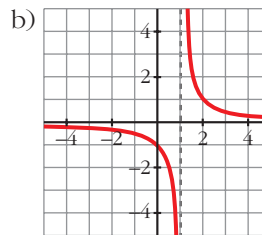
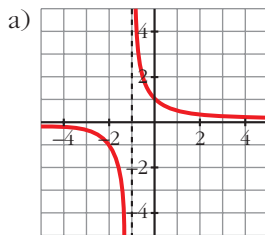
13 Representa as seguintes funções:

a) $y = \frac{1}{x+1}$

b) $y = \frac{1}{x-1}$

c) $y = \frac{-1}{x}$

d) $y = \frac{-1}{x-3}$

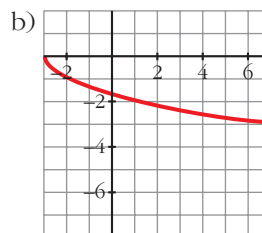
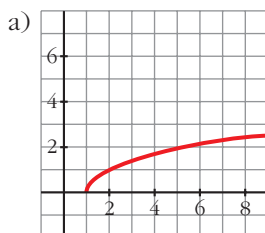
14 Representa as seguintes funções:

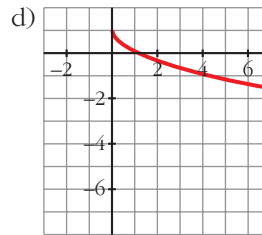
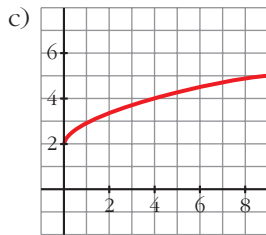
a) $y = \sqrt{x-1}$

b) $y = -\sqrt{x+3}$

c) $y = 2 + \sqrt{x}$

d) $y = 1 - \sqrt{x}$

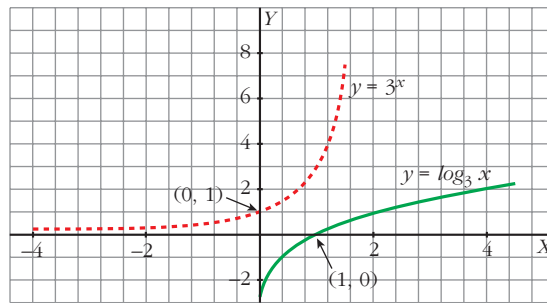

15 Fai unha táboa de valores da función $y = 3^x$. A partir dela, representa a súa función inversa $y = \log_3 x$.

x	-2	-1	0	1	2
3^x	1/9	1/3	1	3	9

x	1/9	1/3	1	3	9
$\log_3 x$	-2	-1	0	1	2

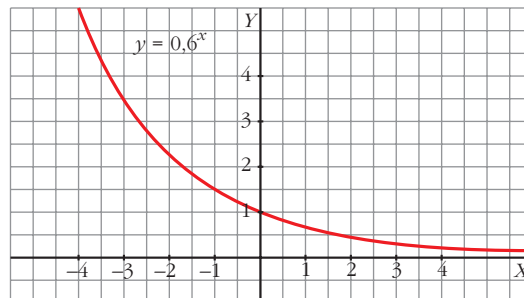
16 Representa graficamente as seguintes funcións:

a) $y = 0,6^x$

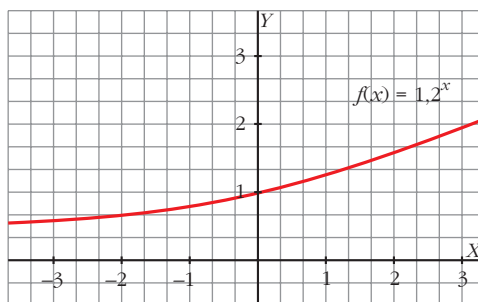
b) $y = 1,2^x$

a)

x	-3	-2	-1	0	1	2	3
y	4,63	2,78	1,67	1	0,6	0,36	0,22

b)

Composição e função inversa

- 17** Considera as funções f e g definidas pelas expressões $f(x) = x^2 + 1$ e $g(x) = \frac{1}{x}$. Calcula:

a) $(f \circ g)(2)$

b) $(g \circ f)(-3)$

c) $(g \circ g)(x)$

d) $(f \circ g)(x)$

a) $\frac{5}{4}$

b) $\frac{1}{10}$

c) $g(g(x)) = x$

d) $f(g(x)) = \frac{1+x^2}{x^2}$

- 18** Dadas as funções $f(x) = \cos x$ e $g(x) = \sqrt{x}$, determina:

a) $(f \circ g)(x)$

b) $(g \circ f)(x)$

c) $(g \circ g)(x)$

a) $f[g(x)] = \cos \sqrt{x}$

b) $g[f(x)] = \sqrt{\cos x}$

c) $g[g(x)] = \sqrt[4]{x}$

- 19** Indica a função inversa destas funções:

a) $y = 3x$

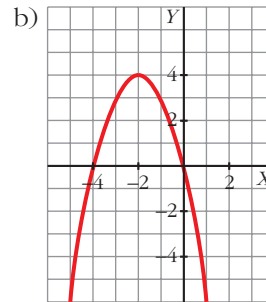
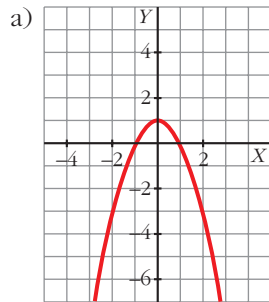
b) $y = x + 7$

c) $y = 3x - 2$

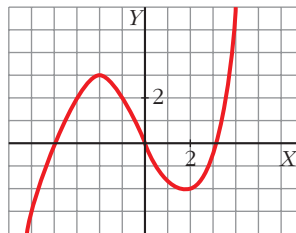
a) $x = 3y \rightarrow y = \frac{x}{3} \rightarrow f^{-1}(x) = \frac{x}{3}$

b) $x = y + 7 \rightarrow y = x - 7 \rightarrow f^{-1}(x) = x - 7$

c) $x = 3y - 2 \rightarrow y = \frac{x+2}{3} \rightarrow f^{-1}(x) = \frac{x+2}{3}$

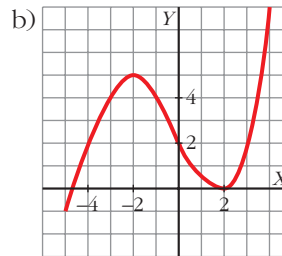
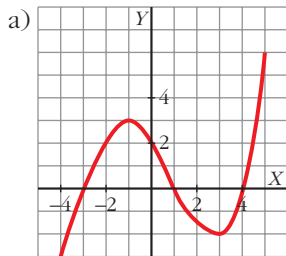
23 Esta é a gráfica da função $y = f(x)$:

Representa, a partir dela, as funções:

a) $y = f(x - 1)$

b) $y = f(x) + 2$

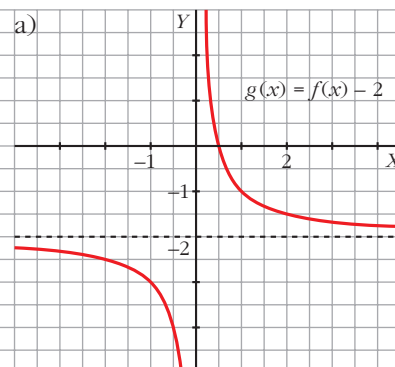
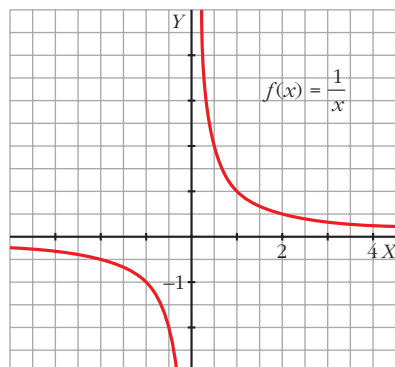
24 A partir da gráfica de $f(x) = 1/x$, representa:

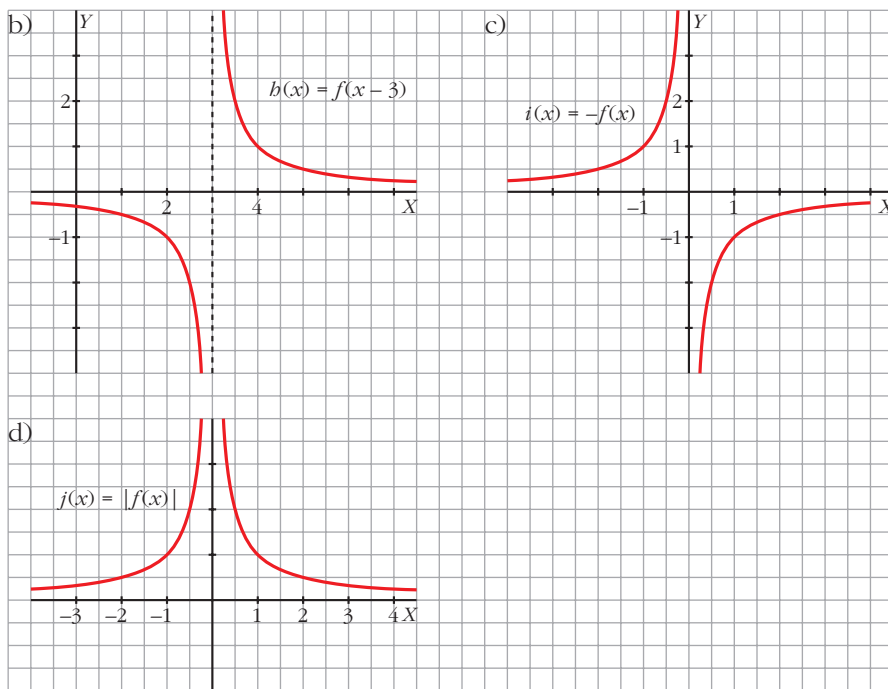
a) $g(x) = f(x) - 2$

b) $h(x) = f(x - 3)$

c) $i(x) = -f(x)$

d) $j(x) = |f(x)|$

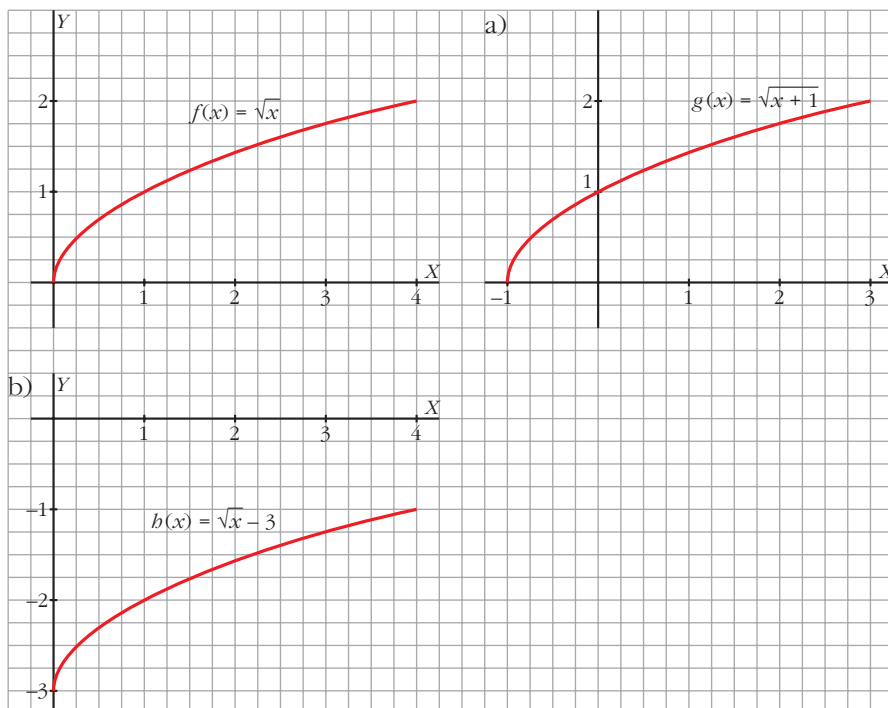

25 Representa a función $f(x) = \sqrt{x}$ e debuxa a partir dela:

a) $g(x) = f(x+1)$

b) $h(x) = f(x) - 3$

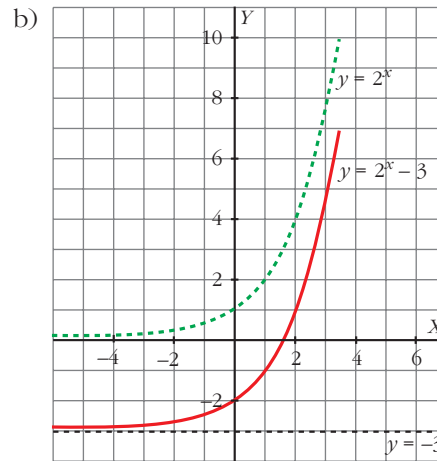
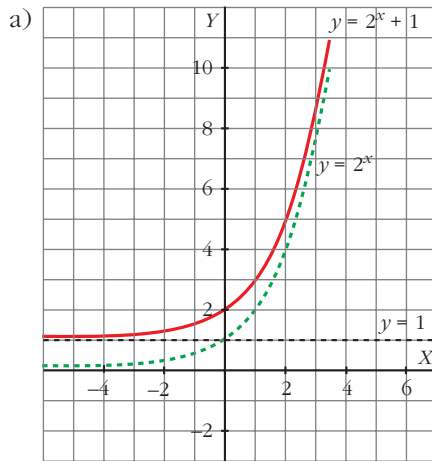
Página 269

26 Representa as funções:

a) $y = 2^x + 1$

b) $y = 2^x - 3$

Utiliza a gráfica de $y = 2^x$.

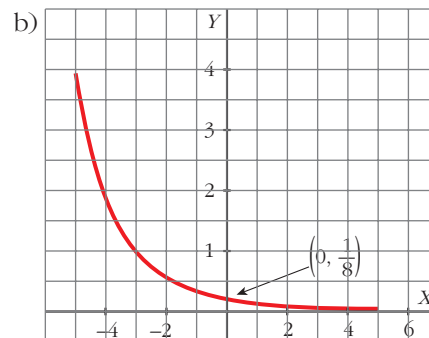
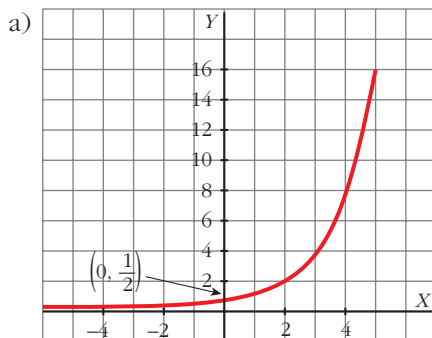
27 Representa as seguintes funções:

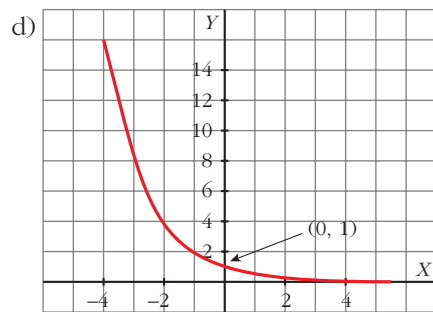
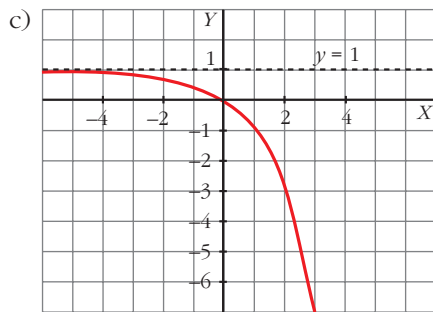
a) $y = 2^{x-1}$

b) $y = \left(\frac{1}{2}\right)^{x+3}$

c) $y = 1 - 2^x$

d) $y = 2^{-x}$

28 Representa estas funciões a partir da gráfica de $y = \log_2 x$:

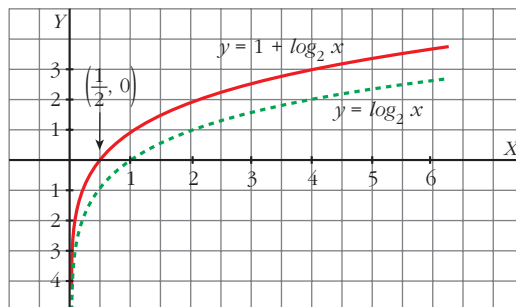
a) $y = 1 + \log_2 x$

b) $y = \log_2 (x - 1)$

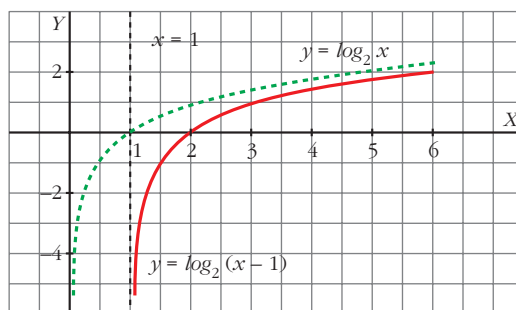
c) $y = -\log_2 x$

d) $y = \log_2 (-x)$

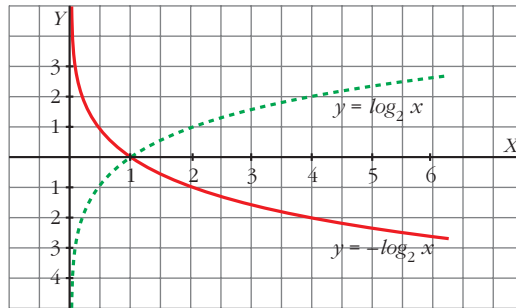
a) $y = 1 + \log_2 x$

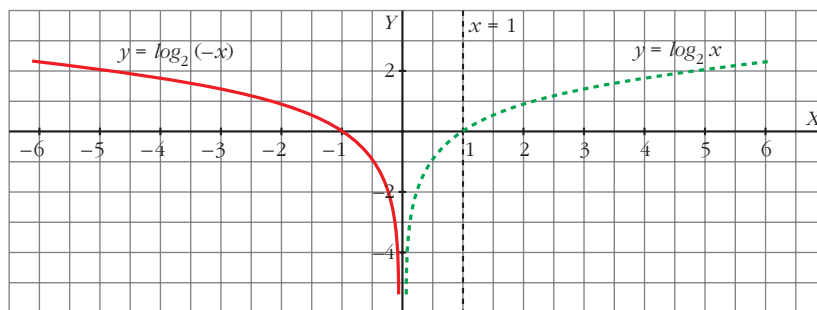
b) $y = \log_2 (x - 1)$

c) $y = -\log_2 x$

d) $y = \log_2(-x)$

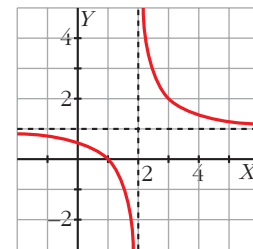

29 A expresión analítica desta función é do tipo $y = \frac{1}{x-a} + b$.

Observa a gráfica e di o valor de a e b .

$a = 2$

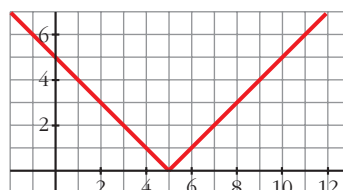
$b = 1$

Valor absoluto dunha función

30 Representa a función $y = |x - 5|$ e comproba que a súa expresión analítica en intervalos é:

$$y = \begin{cases} -x + 5 & \text{si } x < 5 \\ x - 5 & \text{si } x \geq 5 \end{cases}$$

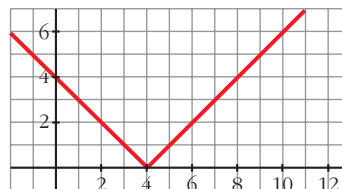

31 Representa as seguintes funções e defineas por intervalos:

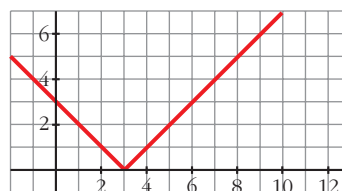
a) $y = |4 - x|$

b) $y = |x - 3|$

a) $y = \begin{cases} 4 - x & \text{si } x < 4 \\ -4 + x & \text{si } x \geq 4 \end{cases}$

b) $y = \begin{cases} -x + 3 & \text{si } x < 3 \\ x - 3 & \text{si } x \geq 3 \end{cases}$

32 Representa e define como funções “a anacos”:

a) $y = \left| \frac{x-3}{2} \right|$

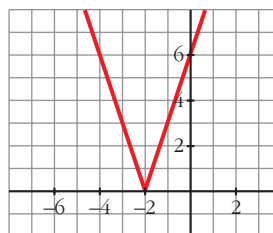
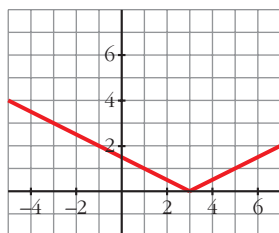
b) $y = |3x + 6|$

c) $y = \left| \frac{2x-1}{3} \right|$

d) $y = |-x - 1|$

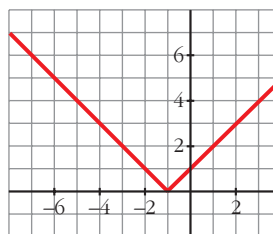
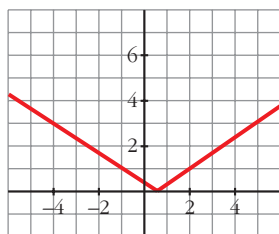
a) $y = \begin{cases} -\frac{x-3}{2} & \text{si } x < 3 \\ \frac{x-3}{2} & \text{si } x \geq 3 \end{cases}$

b) $y = \begin{cases} -3x - 6 & \text{si } x < -2 \\ 3x + 6 & \text{si } x \geq -2 \end{cases}$

c) $y = \begin{cases} \frac{-2x+1}{3} & \text{si } x < \frac{1}{2} \\ \frac{2x-1}{3} & \text{si } x \geq \frac{1}{2} \end{cases}$

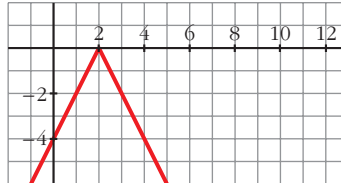
d) $y = \begin{cases} -x - 1 & \text{si } x < -1 \\ x + 1 & \text{si } x \geq -1 \end{cases}$

33 Representa a função:

$$y = \begin{cases} 2x - 4 & \text{si } x < 2 \\ -2x + 4 & \text{si } x \geq 2 \end{cases}$$

Podes definila como valor absoluto?

Sí.

$$y = -|2x - 4|$$

34 Representa estas funcións:

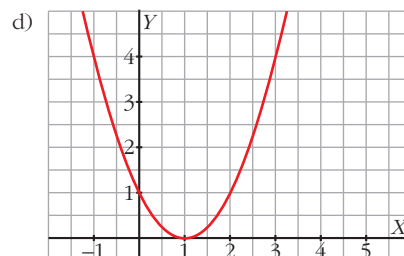
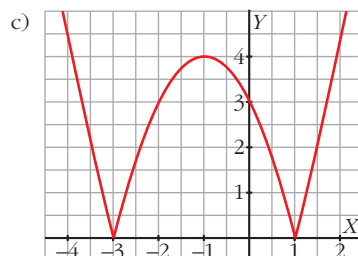
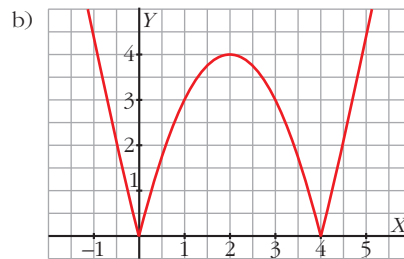
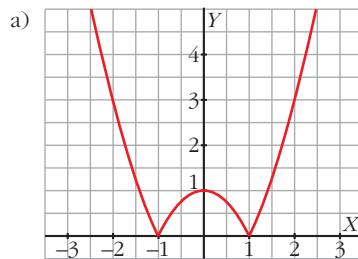
a) $y = |x^2 - 1|$

b) $y = |x^2 - 4x|$

c) $y = |x^2 + 2x - 3|$

d) $y = |x^2 - 2x + 1|$

• *Mira o exercicio resolto número 5.*

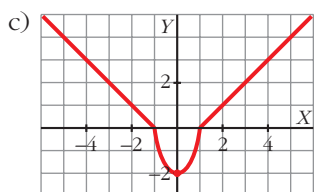
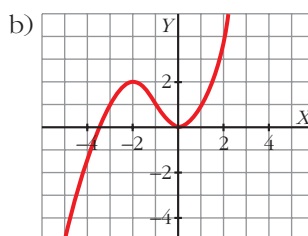
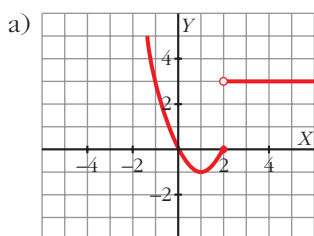
PARA RESOLVER

35 Debuxa a gráfica das seguintes funcións:

$$\text{a) } y = \begin{cases} x^2 - 2x & \text{se } x \leq 2 \\ 3 & \text{se } x > 2 \end{cases}$$

$$\text{b) } y = \begin{cases} -x^2 - 4x - 2 & \text{se } x < -1 \\ x^2 & \text{se } x \geq -1 \end{cases}$$

$$\text{c) } y = \begin{cases} -x - 1 & \text{se } x \leq -1 \\ 2x^2 - 2 & \text{se } -1 < x < 1 \\ x - 1 & \text{se } x \geq 1 \end{cases}$$

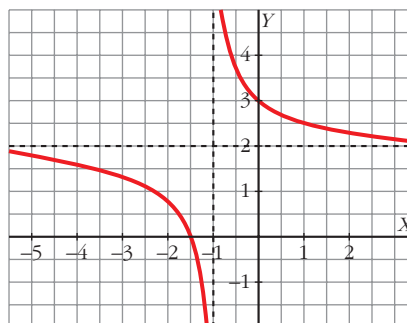
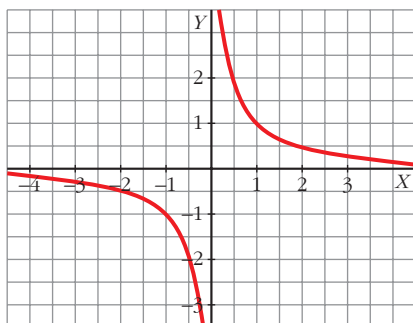
36 Utilizando a relación $\frac{\text{dividendo}}{\text{divisor}} = \text{cociente} + \frac{\text{resto}}{\text{divisor}}$ podemos escribir a

función $y = \frac{2x + 3}{x + 1}$ desta forma: $y = 2 + \frac{1}{x + 1}$.

Comproba que a súa gráfica coincide coa de $y = 1/x$ trasladada 1 unidade cara á esquerda e 2 cara arriba.

$$y = \frac{1}{x}$$

$$y = 2 + \frac{1}{x + 1}$$

37 Representa as seguintes funções utilizando o procedimento do problema anterior.

a) $y = \frac{3x}{x-1}$

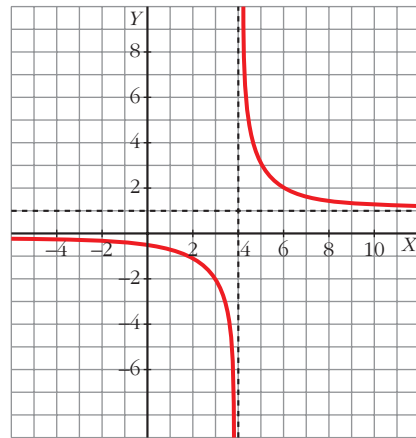
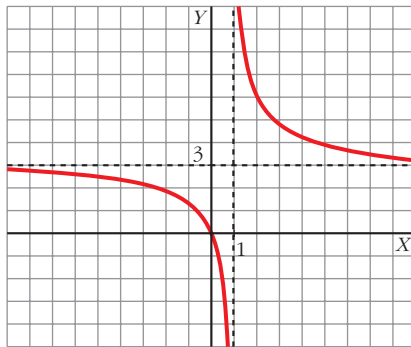
b) $y = \frac{x-2}{x-4}$

c) $y = \frac{3x+2}{x+1}$

d) $y = \frac{x+1}{x-1}$

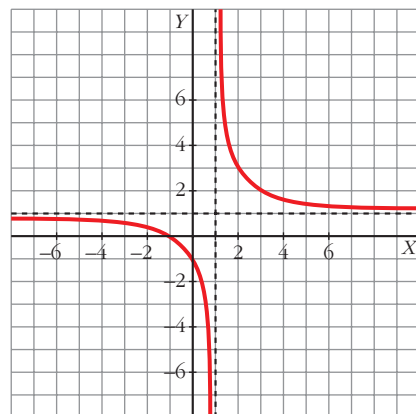
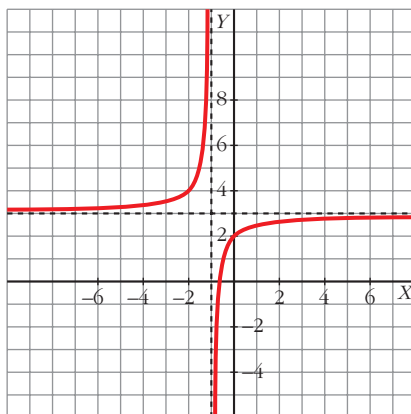
a) $y = \frac{3x}{x-1} = 3 + \frac{3}{x-1}$

b) $y = \frac{x-2}{x-4} = 1 + \frac{2}{x-4}$

c) $y = \frac{3x+2}{x+1} = 3 + \frac{-1}{x+1}$

d) $y = \frac{x+1}{x-1} = 1 + \frac{2}{x-1}$

38 Coas funcións:

$$f(x) = x - 5 \quad g(x) = \sqrt{x} \quad h(x) = \frac{1}{x + 2}$$

obtivemos, por composición, estoutras:

$$p(x) = \sqrt{x - 5}; \quad q(x) = \sqrt{x} - 5; \quad r(x) = \frac{1}{\sqrt{x + 2}}$$

Explica como, a partir de f , g e h , se poden obter p , q e r .

$$p = g \circ f \quad q = f \circ g \quad r = h \circ g$$

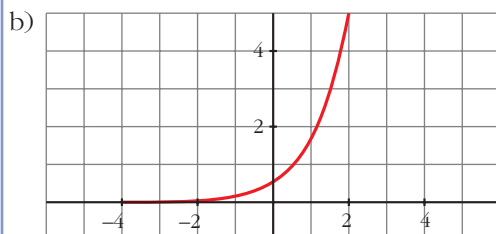
39 A gráfica dunha función exponencial do tipo $y = k a^x$ pasa polos puntos $(0; 0,5)$ e mais $(1; 1,7)$.

a) Calcula k e a .

b) Representa a función.

$$\text{a) } \left. \begin{array}{l} 0,5 = k \cdot a^0 \\ 1,7 = k \cdot a^1 \end{array} \right\} \begin{array}{l} 0,5 = k \\ 1,7 = k \cdot a \end{array} \rightarrow \begin{array}{l} k = 0,5 \\ a = 3,4 \end{array}$$

La función es $y = 0,5 \cdot (3,4)^x$

40 Indica a función inversa das seguintes funcións:

a) $y = 3 \cdot 2^{x-1}$

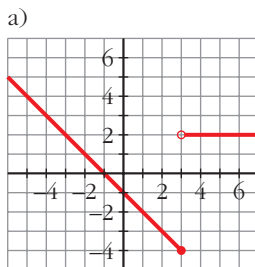
b) $y = 1 + 3^x$

a) $x = 3 \cdot 2^{y-1}; \quad \frac{x}{3} = 2^{y-1}; \quad \log_2 \frac{x}{3} = y - 1$

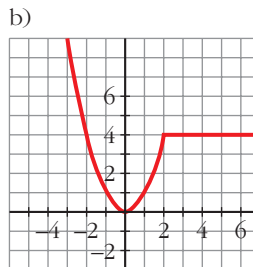
$$y = 1 + \log_2 \frac{x}{3} \rightarrow f^{-1}(x) = 1 + \log_2 \frac{x}{3}$$

b) $x = 1 + 3^y; \quad x - 1 = 3^y; \quad \log_3 (x - 1) = y \rightarrow f^{-1}(x) = \log_3 (x - 1)$

Páxina 270

41 Busca a expresión analítica destas funcións:

$$a) f(x) = \begin{cases} -x - 1 & \text{si } x \leq 3 \\ 2 & \text{si } x > 3 \end{cases}$$

$$b) f(x) = \begin{cases} x^2 & \text{si } x \leq 2 \\ 4 & \text{si } x > 2 \end{cases}$$

42 Utiliza a calculadora en radiáns para obter o valor de y en cada unha destas expresións:

a) $y = \text{arc sen } 0,8$

b) $y = \text{arc sen } (-0,9)$

c) $y = \text{arc cos } 0,36$

d) $y = \text{arc cos } (-0,75)$

e) $y = \text{arc tg } 3,5$

f) $y = \text{arc tg } (-7)$

a) $0,93 \text{ rad} \rightarrow 53^\circ 7' 48''$

b) $-1,12 \text{ rad} \rightarrow -64^\circ 9' 29''$

c) $1,20 \text{ rad} \rightarrow 68^\circ 53' 59''$

d) $2,42 \text{ rad} \rightarrow 138^\circ 35' 25''$

e) $1,29 \text{ rad} \rightarrow 74^\circ 3' 17''$

f) $-1,43 \text{ rad} \rightarrow -81^\circ 52' 11''$

43 Obtén o valor destas expresións en graos, sen usar a calculadora:

a) $y = \text{arc sen } \frac{\sqrt{3}}{2}$

b) $y = \text{arc cos } \frac{1}{2}$

c) $y = \text{arc tg } 1$

d) $y = \text{arc sen } (-1)$

e) $y = \text{arc cos } \left(-\frac{1}{2}\right)$

f) $y = \text{arc tg } \sqrt{3}$

a) 60°

b) 60°

c) 45°

d) -90°

e) 120°

f) 60°

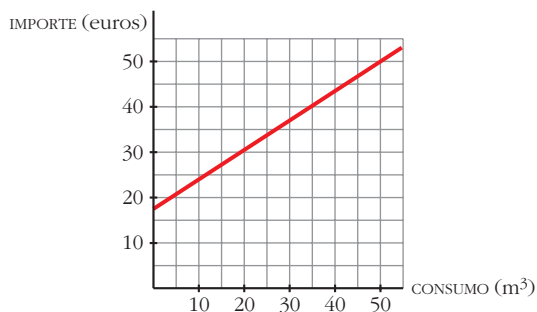
44 A factura do gas dunha familia, en setembro, foi de 24,82 euros por 12 m^3 , e en outubro, de 43,81 por 42 m^3 .

a) Escribe a función que dá o importe da factura segundo os m^3 consumidos e represéntaa.

b) Canto pagarán se consomen 28 m^3 ?

a) $y = 24,82 + 0,633(x - 12)$

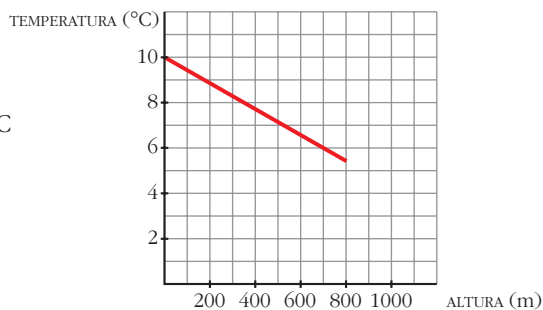
$y(28) = 34,94$ euros

b) $y = 24,82 + 0,633(x - 12) = 0,633x + 17,22$

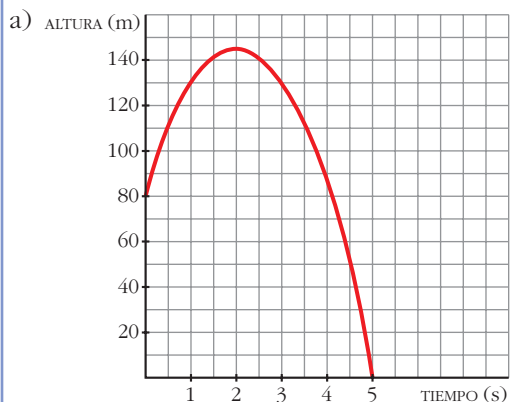
- 45** Medindo a temperatura a diferentes alturas, observouse que por cada 180 m de ascenso o termómetro baixa 1°C. Se na base dunha montaña de 800 m estamos a 10 °C, cal será a temperatura na cima? Representa graficamente a función *altura-temperatura* e busca tamén a súa expresión analítica.

$T(b) = 10 - \frac{b}{180}$; $T(800) = 5,56$ °C

- 46** Unha pelota é lanzada verticalmente cara arriba desde o alto dun edificio. A altura que alcanza vén dada pola fórmula $h = 80 + 64t - 16t^2$ (t en segundos e h en metros).

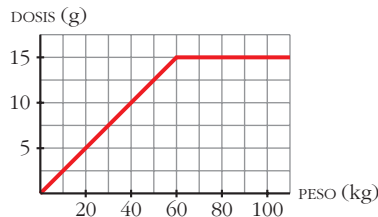
- a) Debuxa a gráfica no intervalo $[0, 5]$.
 b) Calcula a altura do edificio.
 c) En que instante alcanza a máxima altura?

- b) 80 metros.
 c) 2 segundos.

- 47** A dose dun medicamento é 0,25 g por cada quilo de peso do paciente, ata un máximo de 15 g. Representa a función *peso do paciente-cantidade de medicamento* e indica a súa expresión analítica.

$$y = 0,25x \text{ hasta un máximo de 15 g: } 0,25x = 15 \rightarrow x = 60 \text{ kg}$$

$$y = \begin{cases} 0,25x & 0 < x < 60 \\ 15 & x \geq 60 \end{cases}$$

- 48** O custo de produción de x unidades dun produto é igual a $(1/4)x^2 + 35x + 25$ euros e o prezo de venda dunha unidade é $50 - (x/4)$ euros.

a) Escribe a función que nos dá o beneficio total se se venden as x unidades producidas, e represéntaa.

b) Indica o número de unidades que deben venderse para que o beneficio sexa máximo.

• Os ingresos pola venda de x unidades son $x(50 - (x/4))$ euros.

$$a) B(x) = 50x - \frac{x^2}{4} - \left(\frac{1}{4}x^2 + 35x + 25 \right) = -\frac{x^2}{2} + 15x - 25$$

$$b) \text{ El máximo se alcanza en el vértice de la parábola: } x = \frac{-15}{-1} = 15$$

Deben venderse 15 unidades.

- 49** Un fabricante vende mensualmente 100 electrodomésticos a 400 euros cada un e sabe que por cada 10 euros de subida venderá 2 electrodomésticos menos.

a) Cales serán os ingresos se sobe os prezos 50 euros?

b) Escribe a función que relaciona a subida de prezo cos ingresos mensuais.

c) Cal debe ser a subida para que os ingresos sexan máximos?

a) En este caso vendería 90 electrodomésticos a 450 euros cada uno; luego los ingresos serían de $450 \cdot 90 = 40\,500$ euros.

$$b) I(x) = (400 + 10x)(100 - 2x) = -20x^2 + 200x + 40\,000$$

(x = decenas de euros)

c) El máximo se alcanza en el vértice de la parábola:

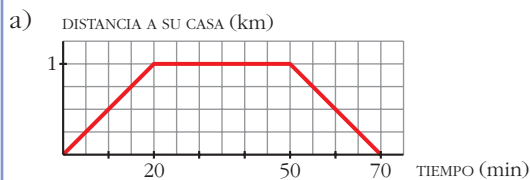
$$x = \frac{-b}{2a} = \frac{-200}{-40} = 5 \rightarrow 50 \text{ euros}$$

- 50** Helena vai visitar a súa amiga Ana e tarda 20 minutos en chegar á súa casa, que está a 1 km de distancia.

Está alí media hora e no camiño de volta emprega o mesmo tempo ca no de ida.

a) Representa a función *tempo-distancia*.

b) Busca a súa expresión analítica.

$$b) f(x) = \begin{cases} (1/20)x & \text{si } 0 \leq x \leq 20 \\ 1 & \text{si } 20 < x \leq 50 \\ -1/20(x - 70) & \text{si } 50 < x \leq 70 \end{cases}$$

- 51** Un cultivo de bacterias comeza con 100 células. Media hora despois hai 435.

Se ese cultivo segue un crecemento exponencial do tipo $y = ka^t$ (t en minutos), calcula k e a e representa tamén a función.

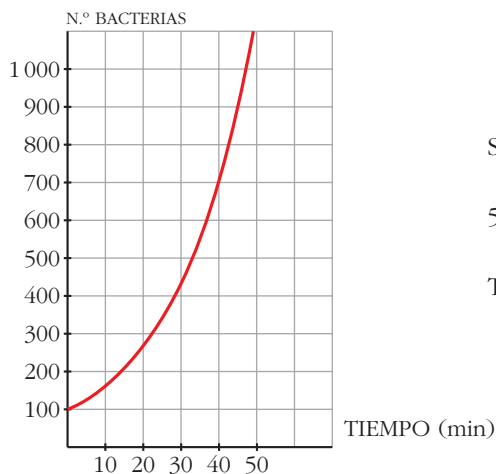
Canto tardará en chegar a 5 000 bacterias?

$$y = ka^t$$

$$t = 0, y = 100 \rightarrow 100 = k \cdot a^0 \rightarrow k = 100$$

$$t = 30, y = 435 \rightarrow 435 = 100 \cdot a^{30} \rightarrow a^{30} = 4,35 \rightarrow a = 4,35^{1/30} \rightarrow a \approx 1,05$$

La función es $y = 100 \cdot 1,05^x$.

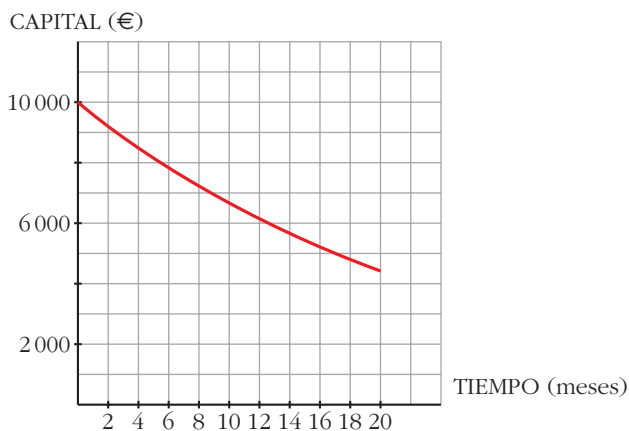
$$\text{Si } y = 5000 \rightarrow 5000 = 100 \cdot 1,05^x$$

$$50 = 1,05^x \rightarrow x = \frac{\log 50}{\log 1,05} \approx 80 \text{ min}$$

Tardará 80 minutos, aproximadamente.

- 52** Un negocio no que investimos 10 000 €, perde un 4% mensual. Escribe a función que nos dá o capital que teremos segundo os meses transcorridos, e representaa. Canto tempo tardará o capital inicial en reducirse á metade?

$$y = 10\,000 \cdot 0,96^x$$

Si $y = 5\,000 \rightarrow 5\,000 = 10\,000 \cdot 0,96^x$

$$0,96^x = 0,5 \rightarrow x = \frac{\log 0,5}{\log 0,96} \approx 16,98 \text{ meses}$$

Tardará 17 meses, aproximadamente.

Páxina 271

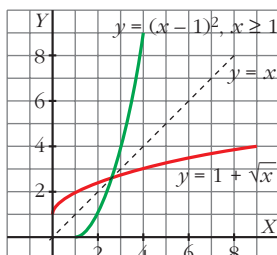
CUESTIÓN TEÓRICA

- 53** Se $f(x) = 2^x$ e $g(x) = \log_2 x$, cal é a función $(f \circ g)(x)$? E $(g \circ f)(x)$?

$$(f \circ g)(x) = (g \circ f)(x) = x$$

- 54** Dada a función $f(x) = 1 + \sqrt{x}$, indica $f^{-1}(x)$. Representa as dúas funcións e comproba a súa simetría respecto da bisectriz do 1.º cuadrante.

$$f^{-1}(x) = (x - 1)^2, \quad x \geq 1$$

55 Dada a función $y = a^x$, contesta:

a) Pode ser negativo o y ? E o x ?

b) Para que valores de a é crecente?

c) Cal é o punto polo que pasan todas as funcións do tipo $y = a^x$?

d) Para que valores de x se verifica $0 < a^x < 1$ se $a > 1$?

a) La y no puede ser negativa, la x sí.

b) $a > 1$

c) $(0, 1)$

d) Para $x < 0$.

56 Calcula x nas seguintes expresións:

a) $\text{arc sen } x = 45^\circ$

b) $\text{arc cos } x = 30^\circ$

c) $\text{arc tg } x = -72^\circ$

d) $\text{arc sen } x = 75^\circ$

e) $\text{arc cos } x = \frac{\pi}{3}$ rad

f) $\text{arc tg } x = 1,5$ rad

a) $\frac{\sqrt{2}}{2}$

b) $\frac{\sqrt{3}}{2}$

c) $-3,078$

d) $0,966$

e) $\frac{1}{2}$

f) $14,101$

PARA AFONDAR

57 Unha parábola corta o eixe de abscisas en $x = 1$ e en $x = 3$. A ordenada do vértice é $y = -4$. Cal é a ecuación desa parábola?

$$y = k(x - 1)(x - 3) = k(x^2 - 4x + 3)$$

$$\text{Vértice} \rightarrow x = \frac{4}{2} = 2 \rightarrow y(2) = -k = -4 \rightarrow k = 4$$

$$\text{La ecuación es: } y = 4(x^2 - 4x + 3) = 4x^2 - 16x + 12$$

58 Indica o dominio de definición destas funcións:

a) $y = \sqrt{\frac{x+3}{x-2}}$

b) $y = \sqrt{\frac{x-9}{x}}$

$$\text{a) } \frac{x+3}{x-2} \geq 0 \begin{cases} x+3 \geq 0 \\ x-2 > 0 \end{cases} x > 2$$
$$\begin{cases} x+3 \leq 0 \\ x-2 < 0 \end{cases} x \leq -3$$

$$\text{Dominio} = (-\infty, -3] \cup (2, +\infty)$$

$$b) \frac{x-9}{x} \geq 0 \begin{cases} \left. \begin{array}{l} x-9 \geq 0 \\ x > 0 \end{array} \right\} x \geq 9 \\ \left. \begin{array}{l} x-9 \leq 0 \\ x < 0 \end{array} \right\} x < 0 \end{cases} \quad \text{Dominio} = (-\infty, 0) \cup [9, +\infty)$$

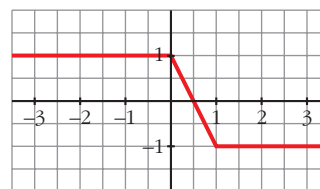
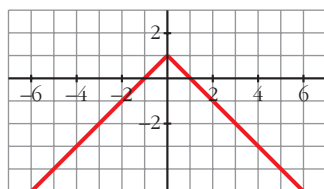
59 Representa e expresa en intervalos as funcións:

a) $y = 1 - |x|$

b) $y = |x - 1| - |x|$

$$a) y = \begin{cases} 1 - x & \text{si } x \geq 0 \\ 1 + x & \text{si } x < 0 \end{cases}$$

$$b) y = \begin{cases} 1 & \text{si } x \leq 0 \\ 1 - 2x & \text{si } 0 < x < 1 \\ -1 & \text{si } x \geq 1 \end{cases}$$

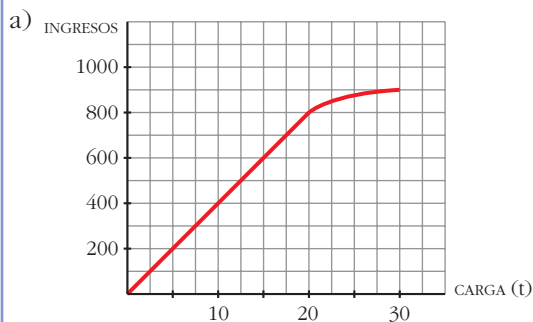

60 As tarifas dunha empresa de transportes son:

- 40 euros por tonelada de carga se esta é menor ou igual a 20 t.
- Se a carga é maior que 20 t, restarase, dos 40 euros, tantos euros como toneladas excedan as 20.

a) Debuxa a función *ingresos da empresa segundo a carga que transporte* (carga máxima: 30 t).

b) Obtén a expresión analítica.

$$b) f(x) = \begin{cases} 40x & \text{si } 0 \leq x \leq 20 \\ [40 - (x - 20)]x & \text{si } 20 < x \leq 30 \end{cases}$$

Es decir:

$$f(x) = \begin{cases} 40x & \text{si } 0 \leq x \leq 20 \\ 60x - x^2 & \text{si } 20 < x \leq 30 \end{cases}$$

AUTOAVALIACIÓN

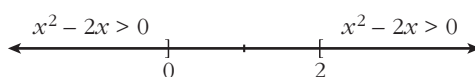
1. Determina o dominio de definición das seguintes funcións:

a) $y = \sqrt{x^2 - 2x}$

b) $y = \frac{2}{x^3 - x^2}$

a) La función está definida para los valores de x tales que $x^2 - 2x \geq 0$.

Resolvemos la inecuación:

$$Dom = (-\infty, 0] \cup [2, +\infty)$$

b) Los valores de x que anulan el denominador no pertenecen al dominio de la función.

$$x^3 - x^2 = 0 \rightarrow x^2(x - 1) = 0 \begin{cases} x = 0 \\ x = 1 \end{cases}$$

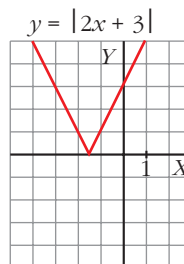
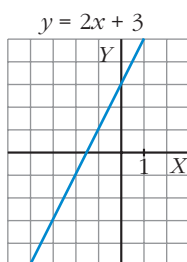
$$Dom = \mathbb{R} - \{0, 1\}$$

2. Representa graficamente as seguintes funcións:

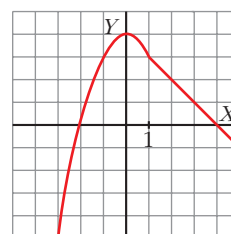
a) $y = |2x + 3|$

b) $y = \begin{cases} -x^2 + 4 & \text{se } x < 1 \\ 4 - x & \text{se } x \geq 1 \end{cases}$

a) La recta $y = 2x + 3$ corta al eje X en $x = -\frac{3}{2}$. Para valores menores que $-\frac{3}{2}$, cambiamos el signo de la ordenada. Por ejemplo: $(-2, -1) \rightarrow (-2, 1)$.

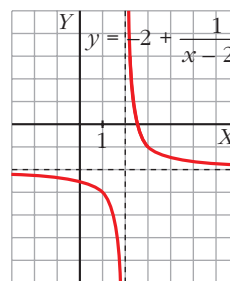
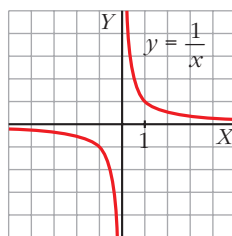

b) Para valores menores que 1, la gráfica es una parábola de vértice $(0, 4)$. Para valores mayores que 1, es una recta.

3. Representa $y = \frac{1}{x}$. A partir dela, debuxa a gráfica de $y = \frac{-2x + 5}{x - 2}$.

$$\frac{-2x + 5}{x - 2} = \frac{-2x + 4 + 1}{x - 2} = \frac{-2(x - 2) + 1}{x - 2} = -2 + \frac{1}{x - 2}$$

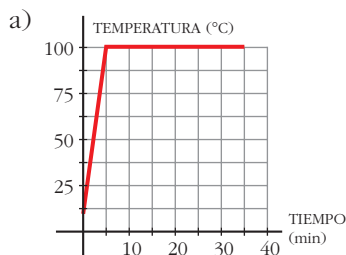

(*) La gráfica de $y = \frac{-2x + 5}{x - 2}$ es como la de $y = \frac{1}{x}$ trasladada 2 unidades a la derecha y 2 unidades hacia abajo.

4. Poñemos ao lume un cazo con auga a 10 °C. En 5 minutos alcanza 100 °C e mantense así durante media hora, ata que a auga se evapora totalmente.

a) Representa a función que describe este fenómeno e indica a súa expresión analítica.

b) Di cal é o seu dominio e o seu percorrido.

- La gráfica pasa por los puntos (0, 10) y (5, 100).
- Hallamos la ecuación de esta recta:

$$\text{Pendiente: } \frac{100 - 10}{5 - 0} = 18 \rightarrow y = 18(x - 0) + 10$$

- Para valores de x mayores que 5, la temperatura se mantiene constante $\rightarrow y = 100$

$$\text{Expresión analítica: } f(x) = \begin{cases} 18x + 10 & \text{si } 0 \leq x < 5 \\ 100 & \text{si } 5 \leq x \leq 35 \end{cases}$$

b) Dominio: $f(x)$ está definida para valores de x entre 0 y 35, ambos incluidos. Por tanto, $Dom f = [0, 35]$.

Recorrido de $f = [10, 100]$

5. O prezo de venda dun artigo vén dado pola expresión $p = 12 - 0,01x$ ($x =$ número de artigos fabricados; $p =$ prezo, en centos de euros).

a) Se se fabrican e se venden 500 artigos, cales serán os ingresos obtidos?

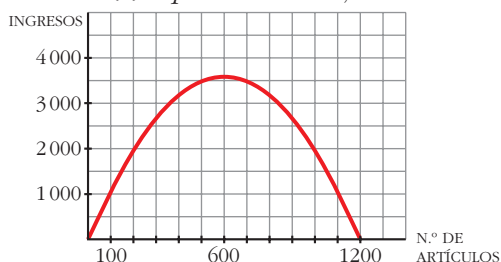
b) Representa a función n.º de artigos-ingresos.

c) Cantos artigos se deben fabricar para que os ingresos sexan máximos?

a) Si se venden 500 artículos, su precio será:

$$p(500) = 12 - 0,01 \cdot 500 = 7 \text{ cientos de euros} \rightarrow \text{Ingresos} = 500 \cdot 700 = 350\,000 \text{ €}$$

b) $I(x) = p \cdot x = 12x - 0,01x^2$

c) Hallamos el vértice de la parábola:

$$\begin{cases} x = \frac{12}{-0,02} = 600 \text{ artículos} \\ y = 12 \cdot 600 - 0,01 \cdot 600^2 = 3\,600 \text{ cientos de euros} \end{cases}$$

Deben fabricar 600 artículos para obtener unos ingresos máximos (360 000 euros).

6. Depositamos nun banco 5 000 € ao 6% anual.

a) Escribe a función que nos di como evoluciona o capital ao longo do tempo. Que tipo de función é?

b) En canto tempo se duplicará o capital?

$$a) C = 5\,000 \left(1 + \frac{6}{100}\right)^t \rightarrow C = 5\,000 (1,06)^t.$$

Es una función exponencial creciente, por ser $a > 1$.

$$b) 10\,000 = 5\,000 \cdot 1,06^t \rightarrow 2 = 1,06^t \rightarrow \log 2 = t \log 1,06 \rightarrow t = \frac{\log 2}{\log 1,06} = 11,9$$

Tardará 12 años en duplicarse.

7. Dadas $f(x) = \sqrt{x+1}$ e $g(x) = \frac{1}{x-3}$, indica:

a) $f[g(2)]$

b) $g[f(15)]$

c) $f \circ g$

d) $g \circ f$

$$\text{a) } f[g(2)] = f\left(\frac{1}{2-3}\right) = f(-1) = \sqrt{-1+1} = 0$$

$$\text{b) } g[f(15)] = g(\sqrt{15+1}) = g(4) = \frac{1}{4-3} = 1$$

$$\text{c) } f \circ g(x) = f[g(x)] = f\left(\frac{1}{x-3}\right) = \sqrt{\frac{1}{x-3} + 1} = \sqrt{\frac{x-2}{x-3}}$$

$$\text{d) } g \circ f(x) = g[f(x)] = g(\sqrt{x+1}) = \frac{1}{\sqrt{x+1}-3}$$